

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1891, kl. 1 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7, i anledning af återremiss till utskottet af dess utlåtande n:o 1 i anledning af herr P. M. Söderbergs motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning angående möjligheten att bereda tillfälle för mindre bemedlade att bilda egna jordbruk.

Sedan utskottet i sitt den 13 nästlidne mars månad afgifna utlåtande n:o 1, hvartill utskottet härmed hänvisar, hemställt att herr Söderbergs omförmälda motion, n:o 42, måtte i så måtto bifallas, att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, huru vida icke genom statsmagternas försorg tillfälle kunde beredas för obemedlade och mindre bemedlade att på lämpliga vilkor bilda egna jordbruk, hufvudsakligen å inom landet befintliga stora odlingsbara utmarker, har vid ärendets handläggning i kammaren den 11 sistlidne april utlåtandet blifvit till utskottet återremitteradt, på det att kammaren, sedan statsutskottet hunnit inkomma med de förslag, som kunde föranledas af kongl. propositioner och enskilda motioner i några med förevarande ämne sammanhängande frågor, kunde komma i tillfälle att i hela dess utsträckning på en gång bedöma hithörande ämnen.

I dessa här ofvan antydda frågor har statsutskottet nu hemställt: dels i utlåtande n:o 60, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 50 och herr *C. O. Widmarks* motion n:o 29:

»1:o) att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må medgifva, att å kronoparker i Norrbottens län befintliga, till skogstorp tjenliga lägenheter må, der det för kronoparkens vård och bevakning finnes vara gagneligt, af domänstyrelsen på viss bestämd tid, ej öfverstigande tjugu år, upplåtas till odling och bebyggande åt personer, som ega god fräjd och äro fullt arbetsföra samt i öfrigt finnas vara lämpliga, under följande villkor, nemligen:

att lägenheter, som sålunda afsättas till skogstorp, skola noggrant beskrifvas och å marken begränsas;

att torparen må utan afgift från kronoparken erhålla dels efter utsyning behöfligt virke till torpets åbyggnader och hägnader samt öfrigt husbehof, dels ock efter anvisning erforderligt skogsfång till vedbrand, det senare dock endast af vindfäld och torr skog;

att under första upplåtelse tiden torparen må utan afgäld till kronan bruka torpet och åtnjuta frihet från utlagor och onera mot skyldighet dels att i enlighet med de föreskrifter, som af domänstyrelsen vid upplåtelsen meddelas, uppodla och bebygga lägenheten, dels att inom det område af kronoparken, som varder honom anvisadt, utöfva tillsyn och bevakning, dels ock att på tillsägelse af vederbörande skogstjensteman och mot skälig ersättning utgöra å kronoparken erforderliga arbeten;

att, sedan af domänstyrelsen föreskrifna byggnader blifvit å torpet uppförda och godkända, torparen må af statsmedel uppbära ett konstant belopp af femhundra kronor mot skyldighet för honom att, i händelse han af en eller annan anledning varder från lägenheten skild, afstå densamma utan anspråk på ersättning för å lägenheten nedlagdt byggnads- och odlingsarbete;

att efter frihetsårens slut torpet genom domänstyrelsens försorg skall, i förhållande till detsammas storlek och beskaffenhet, åsättas viss årlig afgäld att utgöras medelst dagsverken å kronoparken;

att torpare, som af domänstyrelsen finnes hafva torpet väl uppodlat och bebyggt, må efter frihetsårens slut mot fastställd afgäld erhålla förnyad upplåtelse å torpet, samt att, derest torpare, som finnes hafva väl skött och bebyggt lägenheten, före första upplåtelse tidens utgång dör eller varder oförmögen att fullgöra sina förpligtelser, hans barn eller arvingar, derest de finnas till torpare lämpliga, må ega att med domänstyrelsens begifvande öfvertaga torpet eller, om de ej vilja

eller kunna mottaga detsamma, öfverlåta torpet åt annan af domänstyrelsen godkänd person mot den godtgörelse för å torpet nedlagdt arbete, som må kunna betingas;

att torpare, som blifvit dömd för svårare brott, må kunna af domänstyrelsen uppsägas till afflyttning från torpet nästföljande midfasta;

att, derest domänstyrelsen skulle finna, att torpare gjort sig skyldig till skogsåverkan eller ovarsamt handhafvande af eld eller att han företagit sig annat, som väsentligen strider mot lag eller allmän ordning, ändock han därför icke lagföres, eller att han underlåtit att fullgöra åtagna skyldigheter eller ställa sig till efterrättelse gifna föreskrifter, på domänstyrelsen må ankomma att uppsäga honom till afflyttning från torpet med rätt för torparen att åtnjuta laga fardag;

samt att i öfrigt erforderliga föreskrifter med afseende å torpen och torparne må af domänstyrelsen meddelas.

2:o) att herr Widmarks ofvannämnda motion icke må af Riksdagen bifallas».

dels äfven i utlåtande n:o 61, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition n:o 57 och herr *Nils Perssons* i Vadensjö motion n:o 145:

»1:o) att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande proposition, må medgifva, att, der å kronoegendom, som med tillämpning af gällande bestämmelser försäljes, finnes lägenhet, hvilken anses kunna, utan att hufvudgårdens försäljning till skäligt pris derigenom försvåras, från egendomen afsöndras och särskildt för sig afyttras, på Kongl. Maj:t må ankomma att utan auktion med full eganderätt upplåta sådan lägenhet åt innehafvaren, under vilkor,

att, sedan värdet å lägenheten blifvit i den för arrendeuppskattningar stadgade ordning utrönt, för lägenheten erlægges en köpeskillning, motsvarande detta värde;

att köparen skall, derest han sådant åstundar, ega inbetala köpeskillningen under loppet af tio år med en tiondedel årligen, så vida han för fullgörandet häraf ställer godkänd säkerhet; samt

att upplåtelsen skall ega rum med iakttagande af de rörande jordafsöndring i nådiga förordningen den 6 augusti 1881 meddelade föreskrifter;

äfvansom bemyndiga Kongl. Maj:t att beträffande de sålunda föreslagna upplåtelseerna meddela de närmare bestämmelser, som kunna finnas erforderliga.

2:o) Att herr Perssons ofvan nämnda motion icke må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda».

Då nu emellertid dessa statsutskottets förslag, äfven om desamma och jemväl förenämnda af statsutskottet afstyrkta motioner af Riksdagen godkändes, icke äro af beskaffenhet att i afsevärd mån tillgodose det önskningsmål, som hufvudsakligen åsyftats med utskottets ofvan omförmälda den 13 mars gjorda hemställan angående vidtagande af åtgärder för att, så vidt möjligt vore, bereda obemedlade tillfälle till bildande af *egna jordbruk* å odlingsbara utmarker, finner utskottet — jemte det utskottet af förekommen anledning erinrar, att utskottet icke i vidsträcktare mån, än nedan omförmälda framställning gifver vid handen, gillat eller gillar här ifrågavarande till utskottets förberedande handläggning hänskjutna motion — skäligen förnya sin vördsamma hemställan,

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, huru vida icke genom statsmagternas försorg tillfälle kunde beredas för obemedlade och mindre bemedlade att på lämpliga vilkor bilda *egna jordbruk*, hufvudsakligen å inom landet ännu befintliga stora odlingsbara utmarker.

Stockholm den 4 maj 1891.

På utskottets vägnar:

LARS BERG.
